

Anto Stanić
ZALAZAK SUNCA

Anto Stanić
Zalazak sunca

Urednik
Vlado Kudić

Lektor
Pjesnička sloboda

Recenzenti
Vlado Kudić
Anja Maksić

Kompjuterska priprema
Branislav Trogranić

Izdavač
"Štamparija Fojnica" Fojnica

Naklada
200 primjeraka

Anto Stanić

Zalazak sunca

Kreševo, 2017.

O starenju i umiranju

Zalazak sunca

Drago sunce,
Ti izađeš i bude dan.
Zađeš i bude noć.
I tako u krug
Kroz život dug.

A mi ljudi,
Rađamo se
U ponavljanju
Bez kraja.
Živimo dok jednom
(ne ovisi od nas kada)
Zađemo da više nikada
Ne izađemo.

Ali...
Dolaze novi naraštaji
Nastavljaju život dalje
Diveći se svakom
Tvom ponovnom
Izlasku i zalasku.

Moje godine

Od prve, pa evo sve do
Sedamdeset druge,
Nižu se godine,
Ostavljaju tragove,
Neke više, neke manje.

U ranoj mladosti
Radovah se svim
Novim godinama
Jer donosiše promjene.

Bilo ih je tužnih,
radosnih, uspješnih
I ružnih.
Ipak, sve sam ih
s lakoćom nosio.

Zadnjih nekoliko
Ostaviše tragove
Na tijelu i duši.
I prilično teško
breme što guši.

Otimam se, nedam se!

Borim se k'o lav
Da ostanem prav,
Da ne padnem,
Kada posrnem.

Ipak, znam,
A i ti znaj,
Godine nose broj
Koji ne mogu ponijeti
I to je kraj.

Čini mi se

Čini mi se:
Istekla je iz mene
Životna snaga,
Smanjio se libido,
Utišala bura.

Ugledah je,
Razbudih se,
I poželjeh da
Njeno proljeće
U me poteče,
Napoji i zapali,
Ko' nekad zapeče.
Poželjeh postati
Buktinjom ljubavi!

Čini mi se,
Prevarih se!
Još čeznem za sladom
I osjećam život
Dok se hranim nadom.

Živim od uspomena

Kad imaš sedamdeset i koju
počinješ živjeti od sjećanja.

Sve se više povlačiš u se,
uranjaš u misli i listaš
po složenim uspomenama.

Ima ih dosta,

Teško ih je razaznati
od naslaga prašine.

Ipak, vidim:

Duboki snijeg, jurim
na prvim sanjkama
koje mi je djed napravio;

Učiteljica na likovnom
pred svima hvali crtež
na kojem sam narisao djeda;

Ulazim prvi put u more
i ne znam da ne znam plivati.
Grcam i kašljem. More je slano!;

Plave oči plave djevojčice,
i prva pjesma koju joj
nikad nisam pročitao jer
uvijek zanimam pred njom;

Srednjoškolac u Sarajevu,
čaršijska jalija mi prodaje prvu
ciglu - ostajem bez džeparca.
Na istom mjestu, nešto kasnije,
ista jalija, ista cigla
i moji prazni džepovi;
Iskusna djevojka u parku me uči
kako se istovremeno ljubi i diše,
ne ide mi u početku,
borim se za zrak;
Prvi ...
Dosta!
Drugi dan ću nastaviti
s listanjem uspomena,
barem tako mislim.
Sada valja sjesti,
Baciti štogod na papir
I pretočiti u kakvu pjesmu.

Poželio umrijeti

Osvanuo je kišovit dan.
U školi se spremala
velika svečanost.
Obukao sam najljepšu odjeću
I krenuo.
Na putu sam se okliznuo
I pao u blato.
Natukao sam koljena,
Uprljao ruke i odjeću.
Poželio sam umrijeti,
Ali nisam umro.
Podigao sam se,
Oprao na obližnjem potoku
I nastavio.

Kroz cijeli sam život
Padao- dizao se, blatio-
Čistio se, udarao- liječio se,
Tugovao i veselio
Al' umrijeti više
Nisam poželio.

Sustigao život

Vidio sam i osjetio
Kako život teče,
juri, žuri...
Kuda, pitao sam se
Nemoćno sam
sve to promatrao.
Čudio se,
Želio sam ga sustići.
Počeo sam trčati.
Često sam se spoticao
o kamenje i iverje.
Pojačao sam tempo
i uspio uhvatiti
ritam života.
Već duže vrijeme
idemo u korak
Kad on požuri
i ja požurim.
Upareni smo.
Do kada?
Ne znam.

Počinje zima

Jesen je prohujala.
Evo se zima
Gnijezdi u meni.
Osjetim je:
Krv mi pothlađuje,
Zaustavlja kolanje sokova.
Misli mi tjera,
Navlači nesanicu,
Usporava hod,
Skraćuje vid,
Ledi sluh,
Nanosi inje u kosu.
Ipak, se nadam
Novom proljeću i ljetu.
Nadam se!

Kad me ne bude

Kad me ne bude,
Kad preselim
U vječnost,
Recite:
Bio je ...
Upišite:
Bio je ...
I opet upišite:
Bio je...
I bio je...
Upišite i ono ružno:
Bio je...
Onakav
Kakav je bio.

Uvijek žurio

Ah, to vrijeme,
Nikad ga dosta.
Uvijek u žurbi:
Žurio se igrati,
Žurio u školu,
Žurio djevojci,
Žurio se oženiti,
Žurio na posao,
Žurio slušati vijesti,
Žurio uhvatiti život.
Konačno sam stigao
Do zida.
A sad nestalo volje
I vida
Da se propnem preko.

Život mi bježi

Osjećam kako mi život
Bježi i izmiče.
Više ga ne mogu stići.

Osjećam da mnogi
Događaji budu i prođu.
Ne mogu ih primijetiti,
A kamoli im se čuditi,
Diviti ili biti dio njih.
Čula su mi oslabila,
Bioritam usporio.

Živote,
oprosti što te optužujem.
Ti ideš svojim tempom,
A ja mislim da mi bježiš.

Obećana vječnost

Vjetar je odlepršao
moja proljeća,
s njima i jasna obzorja.
Jesen se kao krpelj
zakačila za moja leđa
i siše li siše.

Život čini svoje.
Polagano se spremam
u daljine koje me
strpljivo čekaju.
Moje stope će ostati
na prašnjavom putu,
a ja ću sa svojim
snovima i dušom
onkraj gora i zvijezda
vinuti se u obećanu
vječnost.

Sve ima kraj

Obukao sam
košulju žute boje,
Učeći se ljubiti život.

Kao ptica, slavim ga
Pjesmom mira i nemira.
Gazim potmulu tišinu,
Gušim vrevu svemira
I pitam se: Jesam li vječan?

Znam, sve ima svoj kraj
lijepi snovi i pitanja
i odgovori.
I zadrhtim, neću kriti
jer me jednom neće biti.

Ipak, nastojim i dalje
pisati – pjevati- ljubiti.
Trudim se i borim,
I dok čistim stihove,
Kao svijeća gorim.

Daleki obzori

Pustio sam nemir u život,
Podigao skele
oko dalekih obzora
kao da opet želim graditi.
Jesen proučava ostatak
optimizma u meni.
Život se kao bombon
topi u mojim ustima.
Moji koraci su kao
pokretne stupe
koje neprestano klize
u beskraj.
S dušom punom nade,
Krećem polako
prema dalekim obzorima.

Priznanje

Priznajem:
Nema više cvijeća
U meni.
Raslo je i cvalo.
Ja ga presadih
I sada krasi
Generacije nove.
Presaðeno, ono
Opet raste i cvate.

Priznajem:
U meni
još ljubavi ima
u ritmu klasja.
Sijem je-
Žanjite!
Jedite i dijelite,
Nek vam je sve
s ljubavlju.
Priznajem,
U meni
Još dobrote ima.
Darujem vam je
s plodovima
Nježnosti.

Istinita bajka

U ranoj mladosti čitah bajke,
a potom kročih u njih.
Snovi me vođaše,
a intuicija put pokazivaše.
Kasnio sam često,
ali sam opet stizao
i išao dalje.

Mlad sam uvidio da nema
ruža bez trnja,
da nema puta bez rupa,
da svaka medalja ima dva lica,
da se med i žuč piju skupa
i da s jakom voljom i vjerom
možeš sve.

Boga sam ljubio, pa izgubio.
Ponovno ga nađoh u svome srcu
gdje ga usadi moja majka.
S jakom voljom i zagrljen
s Bogom,
išao sam dalje, krčio put,
često umoran i ljut.
Svladavao prepreka trista,
problema more.

S životnom suputnicom išlo je lakše,
dodatna snaga, a i savjet koji,
hrabrije se ide, bolje se vidi...
Dođoše i tri sokola, dalekoga vida,
ostvarismo snove za njih nema zida.
I napisah bajku slovima iz raja
Misiju života privedoh do kraja.

Tko ti šapuće

Starče,
osijedio si, pogrbio se,
lice ti se zgužvalo.
Tko je polijepio
božanskim tutkalom
godine po tvome tijelu
kao mahovinu
po starim panjevima?
Tko te pokušava
saviti kao luk
Robina Hooda?
Tko ti oboji kosu
snježnom bojom?
Tko ti ukoči desnu nogu?
Taj netko ti stalno pjevuši
na uho i šapuće:
Pođi u daljine!

Tečem

Budim uspomene iz njihovih snova.
Slažem mozaik života:
Kap sam vode.
Tečem potokom svoga zavičaja.
U početku tiho i polako.
A onda padam s ogromnih visina
U provalije, razbijam se o kamenje,
Uranjam u velike virove.
Izvirem i opet u krug.
Miješam se s raznim vodama
u čudim ljudskim zgodama.
Tečem k ušću.
Nestat ću, znam,
u beskraj u morskih dubina.

Potroših život

Pao mi mraz po kosi
i prkosi,
najavljuje kraj.
Pa što?

Hrvam se s godinama.
Već dugo me nisu milovale.
Obarale su lavine na me
I na moje staze.
Sklanjao sam ih, prtio i
prkosan s više volje
išao dalje.
Potroših život
žureći u nepoznato.

Osjećam

Osjećam da
Polako nestajem.
Oduševljenje me napušta...
Smanjujem se sam u sebi
Oči gube sjaj -
Gasi se sve uznemirujuće.
Pokrenula se
neka druga sloboda.

Beskraj u glavi se prostire
Ljubav inertno još traje,
Signale mi jasne daje
Životna scena se zastire.

U pokretu

Čitam mudre knjige
jer želim upoznati
zakonitosti života.

Uklesah želje
u pjesme nastojeći
ostaviti traga.
Tako te želim opjevati
Istino!

Pustimo muziku –
Neka krene veselje!
Natočimo rujno vino!
Ovo je, znam,
tek prolazna vedrina.

Treperim kao list
u kreševskoj šumi
s peteljkom koja se
još malo zeleni
i čekam povoljan vjetar
s kojim ću se vinuti.

Čitajući ili gledajući
spoznah:
Sve je u vječitom
pokretu.

Budi mi

Proljeća nestala,
Ljeta odjurila.
Hladno sunce miluje
suhe cvjetove.
Ostao je lanac
uspomena,
ostala si i ti.

Budi mi nada
bez nade,
budi mi utjeha
bez utjehe,
budi mi sjaj
zalazećeg sunca,
budi mi ljubav
bez poljubaca,
budi mi ljubav
bez zaljubljenosti,
budi mi suza
u presušenom oku.

Budi mi...

Moji dani

Ponekad su bili tihi
kao more u smiraj dana.
ponekad žurili kao
planinska rijeka.

Nekad odmarali,
Nekad su stvarali.
I opet polazili na put
Neravan i krivudav,
Tek ponegdje prav.

Moji dani su bili:
nježni,
grubi,
kruti...
al' uvijek su ovisili
o uvjetima na putu,
od kozmičkog zračenja,
od dušobrižnika.

Moji dani su već
teturavi od godina.
Umotani u klupko,
čekaju priliku
da se otkotrljaju
i spoje s vječnošću.

Ako me budete tražili

Kada odem,
Kada me više ne bude,
Ako me budete tražili,
budite uporni.

Naći ćete me:
u nestaloj prošlosti,
u trajanju moga zavičaja,
u korijenju vočki,
u mome potomstvu,
u mojim djelima.

Ako budete imali
neko pitanje,
odgovor će biti:
Zakovitost i bit života
se ne mijenjaju
i ne gube.

Osjetim

Osjetim breme godina na leđima,
Osjetim kako mi oblaci stvaraju nervozu,
Osjetim kako mi zalasci sunca odnose nadu,
Osjetim usporenost hoda,
Osjetim da brzo zaboravljam,
Osjetim da često ponavljam već izgovoreno,
Osjetim da su mi želje puno skromnije,
Osjetim kako se mijenja životni ritam,
Osjetim kako sam došao do zida.
Osjetim kako vjetar, tamo iza gora,
vuče veliki transparent na kojem piše:
The End.

Moje godine

Napravile zbroj 74.
Zaboravim na tren,
tko sam i gdje sam.
Bezvoljan od pomisli
vlastite beskorisnosti-
Malodušje me opsjeda.

Onda prkosno viknem:
Je li vam krivo godine
što mi niste povinule leđa,
Što me niste oborile
na zemlju ili pod zemlju,
Što sam još relativno zdrav,
I što uvijek hodam prav?

Ma, jesam osijedio
ali malodušje sam
očito pobijedio.

O životu

Trenutak i vječnost

Sve nastaje i nestaje
u vrtnji.

Sve dolazi i prolazi
kroz vrtanju.

I sve jest i sve nije.

Rodili smo se

I umiremo.

Sve nastaje kao pjesma

čiji pjev traje,

i novi život

daje,

dok stari

nestaje.

Rađanje i život

traju, njihovi

plodovi umiru.

I onda ispočetka.

Život je čudo

koje nastaje,

nestaje

i vječno traje.

Asocijacija života

Izvire i uvire,
Traje i nestaje
raste i vene,
rađa i umire,
boluje i ozdravlja,
tuče i miluje.

Majka i maćeha,
tuga i veselje,
ljubav i mržnja,
vjernost i prevara,
pravda i nepravda,
zdravlje i bolest,
bogatstvo i bijeda,
poštenje i lopovluk,
pamet i ludost,
sreća i nesreća,
mudrost i naivnost.

Bog život daje
Koji vječno traje.

Igra mora

Ležao sam na plaži,
Zatvorio oči i dao mislima
Odmor
Slušao sam pjesmu mora
Dok se zabavljalo samo sobom,
Pravilo je valove
Uzdižući ih svojom snagom.

A oni se prebacuju
jedan preko drugog,
Natječu se u postizanju
visine i snage.
Udaraju od obale,
razbijaju, odbijaju, huče,
stvaraju tajanstvene zvukove,
nestaju i opet nastaju i tako će
Dok bude vode i mora.

Shvatih

Bijaše to davno kad nastala
Planetarni sustav,
Zemlja i život na njoj.
Sve se odvija po modelu
Koji je uspostavljen kada je
Sve nastalo.
Savršenstvo u galaksiji,
Svemiru i planetama
Nepojmljivo je ljudskom umu.
Sve se kreće, mimoilazi,
Prelazi iz oblika u oblik,
Mijenja svojstva...
Čovječe,
Bog ti je dao pamet
Da sve to upoznaš, vidiš,
Prilagodiš se i poštuješ
Zakovitosti života.

Psovke

Ljut sam kad netko psuje
Boga,
Kriveći Ga da je odgovoran
Za nešto loše što se desilo.

Bog ne kažnjava ljude.
Ljudi sami sebe kažnjavaju
kad rade protiv zakona.
Kažnjava ih njihova savijest.
Bog je sve stvorio po redu
i sve bivstvuje u savršenstvu
po kojem se odvija život.
Bog nam je dao pamet
da razmišljamo i kontroliramo
svaki svoj pokret, postupak,
misao i riječ.

Ne dirajte mi snove

Mnoge želje nisam

Ostvario u javi.

U snovima jesam,

skoro sve.

Ne dirajte mi snove,

Oni su mi potrebni jer

sve što poželim

u njima ostvarim.

Ne dirajte mi snove,

U njima gradim

kule do oblaka,

a budan ne mogu

ni kućicu od blata.

Pustite me,

želim sanjati.

Lijepo mi je.

Predajem se sreći,

A o stvarnosti vam

nemam što reći.

Sveznalica

Nemoj „sveznalici“ reći
Da ne zna,
Jer on sve zna,
U stvari, misli da zna,
A ne zna da ne zna.
Nemoj ga pokušavati
Uvjeriti da ne zna,
Jer će ispasti da ti ne znaš
Iako znaš.
Nije zlo što sveznalica
Misli da sve zna,
Već je zlo što ne zna
da ne zna.
Lako je pomoći onome
tko traži pomoć,
A sveznalici
nema pomoći
jer on *sve zna*.

Ljut sam

Ljut sam na sebe,
na tebe,
na njega.

Ljut sam na sve nas
jer se ne možemo
dogovoriti
da ne bude rata,
da svako u svakome
ima brata.

Da se volimo i poštivamo
Jer jedan nam je Bog
Svima Otac.

Obećali su

Obećali su
Da će biti
Da će doći.
Još nije bilo,
Još nije došlo.
Meni je ostalo
Čekati i
Nadati se.
Polažem sve
u nadu
Očekujem
nagovještaj:
Biti će,
Neće biti,
Doći će,
Neće doći!

Borim se.
Ne želim
je izgubiti.
Jer ako se to desi
život više neće
imati smisla
i cilja.

Htjedoh

Htjedoh pomiriti
Ili promijeniti
Sve suprotnosti;
U razmišljanju, u radu,
U postupcima, u kontaktima,
U svemu.
Ali nije išlo.
Oni su ostali pri svome,
Vi pri svome,
Mi pri svome.
Nitko popustiti ni milimetra.

Tolerancije nema,
Niti je tko želi.
Oni tvrde da je onako
Kako oni kažu,
Vi, da je
Kako vi kažete,
Mi tvrdimo onako je
Kako mi kažemo.
Uopće se ne slažemo,
Suprotnosti ostaju i sve
je opet po starom.
Opet mržnja, opet tuča,
Opet ratovi.

Bio sam naivko

Nekad davno
Pročitah nekoliko knjiga
I pomislih: Sve znam.
Završih školu
I pomislih da sam
najpametniji na planeti,
da mi je znanje veće
od planina.
I pročitah još knjiga,
Putovah svijetom,
Vidjeh da je znanost ogromna
Da je čovječji um
Dosegao neslućene visine i dubine,
Prodro u bit stvari,
A ja?
Saznadoh samo malo od toga.
Ne mislim više da išta znam.
Na samom sam početku.

Ne stavlaj točku

Rijeka se ulije u more i
tu nije kraj.
Voda se nastavlja kretati
u drugim oblicima,
u valovima, u pari, u oblacima.

Ljudi umiru.
Ne stavlaj točku na kraj života –
život i dalje teče, nastavlja se.
Rađanje i umiranje teku.

Pjesniče, kada napišeš pjesmu
ne stavlaj točku.
Tragaj za novim odnosima
Ispituj.
Život je dijalektičan,
a um logičan.

Tražio sam sebe

Hvar,
Sjedim i promatram.
Ovaj pogled više nije
ono što je bio.
Ove misli nisu
ono što su bile.
Zamagljuje pogled,
hlape misli.
Miris crnogorice kao da mi
sprema posljednji pokrov.
Jesam li dovoljno ljubio
morsku površinu?
Tko sam?
Jesam li dio srca
ovog otočića?
Cvrčak mi reče:
Tražiš sebe izvan sebe!
Ne smiješ klonuti,
Bog ti je darovao
Još dobar dio života.

Smrt

Ona je misaona imenica,
A ne žena u crnom
ili bijelom.
Ona je asocijacija kraja života.
Život je rađanje i umiranje.
A smrt je samo naziv
za kraj života.
Ne mrzim je, niti je volim.

Čudni smo mi ljudi:
kada umre star i bolestan,
zahvaljujemo joj se.
Kada umre mlad,
proklinjemo je.
Za sve što se tiče umiranja,
Smrt nema odgovornosti.
Ona je samo
konačni zbir okolnosti.

Prigrli život

Prigrli život kao majku
i od njega napravi bajku.
Prigrli život i s njime
U korak kreni.

Prigrli život i uvijek ga hvali,
neka se pokrenu pozitivni vali,
U problemima životu pomaži,
I on će ti sigurno postati draži!

U životu će biti prepreka,
skloni ih ili ih preskoči.
Nekad će te prijatelj i brat
U ambis željeti odgurat'!

I u ljubavi će često zaškripati,
osjećanja će te ponekad izdati.
Uključi inteligenciju,
napravi intervenciju.

U životu nema apsolutne sreće
Pa makar i bile zlata pune vreće!

Bio

Bio jednom opći potop
Bio jednom strašni rat
Bijaše puno ratova
Živio jednom on, ona, oni
Bili su dobri, loši, siromašni,
Bogati.
Bili i živjeli veliki umjetnici
Bila priča, bile priče
Neke nestale, a neke
zapisane ostale
Ovo danas biva što jest
I ovo što biva,
bit će da je bilo
I ono što još nije,
bit će da će biti
Sve nastaje i
sve nestaje,
sve teče.

Cvrčci

Mali gradić na moru.
Noć se ušuljala u njega.
Gradić je zaspao.
Ulična svjetla i cvrčci su budni.
Svjetla su tiha, a cvrčci bučni sa
Svojim glazbalima.
Ti mali neumorni stvorovi gude nam
Svoje melodije stoljećima.
Mnogima pomažu svladati nesanicu,
A one što moraju biti budni, smiruju.
Cvrči, cvrči cvrčak...

Rodio se Bog

Prije 2016 godina,
U Betlehemu,
U maloj štalici,
U jaslicama,
Marija porodi
Djetešce.

Čim ga porodi,
Sve zasvijetli i
Vijest se proširi.
Dodoše tri kralja,
Puno pastira:
I pokloniše mu se.

Mnogi koji tu bijahu
I sve to vidješe,
povjerovaše,
prihvatiše i
vijest proširiše:
Rodio se Bog!

Od uha do uha,
Od usta do usta
Radosna Vijest
putuje
i danas je preko
dvije milijarde
Njegovih učenika.

Upalimo sva zemaljska
I duhovna svjetla,
Neka sve svijetli
da sve prosvijetli:
Rodio se Bog!

Sejšeli 11/2016.

Htjedoh čovjek biti

Naučih čitati.
Ubrzo pročitah
Mojsijevu ploču.
O sadržaju mi i roditelji
Pričaše:
„Sine, poštuj Zapovjedi
I bit ćeš dobar čovjek,
Bit će ti dobro na nebu
i na zemlji.“
Htjedoh dobar biti,
Kretao se životnim putom,
Kretanje prilagodio
Pročitanim Zapovijedima.
Počeše me kiše i vjetrovi
Šibati,
Poče me ego zavoditi
Desno,
Počeše me prijatelji vući
Lijevo,
Pođoše me jedni
omalovažavati,
a drugi lažima ego hraniti

Usljed svega toga
bio sam zanemario
dragog Boga.
Počeše me i one zavoditi
na najslade grijeha navoditi.
I bijaše još puno toga
što me odvracaše od
Zapovijedi
propisanih od Boga.
A ja sam se borio
I sanak snio
Da bih čovjek bio.

Kao pješčani sat

Na život dođoh,
Životnim putem pođoh.
Nisam ni znao
Da zakoni života,
Ugradiše pješčani sat u me.

Dugo godina poslije,
Primijetih,
Da iz mene neke stvari cure
Kao iz pješčanog sata.
Nema kazaljki,
Pa ne znam do kada.

Ipak, primijećujem
Da je jedna polovica sata
gotovo prazna.
Curenje ne prestaje,
energije nestaje.
Volja i želja za životom
iscuriše i
nekud odjuriše...

Život je teatar

Ljudi su glumci.
Svatko glumi glavnu ulogu
U teatralnom igrokazu svojega života
Ili u filmu koji smo sami režirali
Ili su nam ga drugi režirali.

Neki se učimo glumiti,
Neki se rode sa smislom za glumu,
Neki se prave da glumiti znaju,
A većina glumeći, sve od sebe daju.

Gledam njega i njegovu glumu,
Laže nam, a pravi se da istinu govori.
Ona, svojim šarmom manipulira ljudima,
u duboku vodu ih gura,
ruku u njihove džepove tura.

Pogledajmo one „patriote“
Narod nacionalizmom hrane,
standard oborili na niske grane.
Ljude tjeraju u krvoproliće,
A sebi pišu povijesne priče...

*O ljubavi
- dok je života ima i nade*

Isprika

Sat povijesti.
Profesor predaje.
Učenici trećeg razreda
Gimnazije su pažljivi, ali
Gordanine misli su odlutale.
Profesor primijeti njezinu odsutnost.
Prozva je da ponovi zadnju rečenicu.
Gordana odmah priznade:
Upravo me ljubio moj dragan,
milovao i tepao nježne riječi...,
profesore moj prekinuli ste divan trenutak!
Zbunjeni profesor se duboko ispričao.

Priznadoh joj

Dugo sam je u sebi nosio
I kad to više nisam
Podnosio
Rekoh joj:
Prelijepa si,
Ubrzavaš mi bilo,
Uljepšavaš mi život,
Želim te...
A ona iz razloga
Ne znam kog,
Naljuti se
I učini kraj priče.
A ja?
Sve to pretvorih u
Platonsku ljubav,
Zacementirah
i uklesah epitaf:
Bila jednom jedna ljubav,
voljeli se nisu.

Sejšeli 11/2016

Štrumpfovanje

Sreo sam Štrumpfetu,
Mladu, lijepu,
Zelenih očiju
I odmah sam se zaštrumpfovao
U nju.
Uzeli smo se za ruke,
Šetali i pričali jedno drugom
O sebi
I ona se zaštrumpfovala
U mene.
Postali smo prijatelji
Bliski prijatelji,
Istinski prijatelji,
Stalno smo skupa
I stalno se štrumpfujemo.

Uživaj

Kad budeš šetala šumom,
Hodaj polagano,
Pazi na opalo lišće,
Pogled usmjeri na nj,
Jer na njima su stihovi,
Napisani tebi.

Čitaj

I nikom ne pričaj o
Zabranjenoj ljubavi.

Svaki stih je

O tvojoj ljepoti.

Uživaj u ptičjim pjesmama,

Uživaj u povjetarcu

koji ti miluje kosu,

Uživaj u drveću koje ti pjeva,

Uživaj u refrenu moje pjesme:

Volim te, iako te nemam!

Ljubovanje

Očima smo proboli jedno drugom srce
Dodirnuo sam je i osjetio drhtaj.
Zagrlio sam je i htjedoh je upiti u se.
Bili smo nespretni, ludi i siloviti,
Stiskala me rukama, umivala usnama.
Uzdahe je pretvarala u krikove.
Nije me puštala da se odvojim od nje.

Zora je učinila kraj.
Suncem joj nastavih milovati kosu.

U snovima

Već dugo živi
u mojim snovima.
Često je sanjam,
Nježnu, ljubeznu
i lijepu.

Kada je sretoh
rekoh joj da već dugo
živi u meni,
Da je moja čežnja
i moja želja.

Produžila je hodati.
Dobacio sam joj,
Vraćam te u snove,
ako budeš sanjala
i ti mene,
poljubi me
s tim nježnim
i mekim usnama,
snažno me stegni,
Ispuni moju želju,
Pa makar i u snu.

Moja sirena

Sjedim na palubi brodice i
Maštam o njoj.
I gle, pojavi se,
Izroni iz mora baš Ona,
Sirena iz priča.
Započe svoj ples, tu ispred mene.
Pokazivala je plivačke vještine,
Početak je bio malo suzdržan;
Jednim perajom prekrivala je grudi,
A drugim diktirala ritam igre.
Plesala je zanosno i izazovno.
Zanijela se, sklonula peraje i nastavila
Otvoreno i bez stida;
Uranjala, izranjala,
Pokazivala sve dijelove tijela
u varijacijama ljubavnih pokreta.
Sirena,
stvorenje iz grčkih mitova
izazovno je plesala
i kad sam
pomislio da joj se pridružim u igri,
Nestala je u morskim dubinama,
A ja, zaplivaao u snove.

Susret

Sretoh je.
Njen slučajni pogled
I njen stas
Izazvaše u meni bujicu misli.
I kada je htjedoh
još jednom pogledati,
Odnese je korak lak.

I svaki put kad je iznova vidim,
Njen pogled probode mi grudi.
Njen stas pokrene proljeće u meni.
Život mi postane priča,
Sve dok ne shvatih
da je fatamorgana.

Ako je ponovo sretnem,
pokušat ću
ne gledati joj stas,
makar se proljeće ne
probudilo u meni.

Otvori srce

Izrasla je iz pupoljka ruže.
Rasla, stasala,
Cvjetala...
Mjesec je sve gledao;
Noću i danju,
Kroz oblake, kroz granje,
Kroz prozor.
Gledao, divio se i zaljubio:
Ti prekrasni cvjetiću,
Imaj milosti,
Nađi vremena,
Otvori prozor,
Otvori srce.
Dopusti mojoj mjeseci
da te miluje i ljubi.

Savjest

Savjest me
Stalno kori
I stalno pita:
Zašto ih gledaš,
zašto se diviš
Tuđim „Ružama“
Njihovom mirisu,
Njihovom stasu.

Savjesti moja,
Ja ih samo gledam,
Ja im se samo divim,
Ja ih ne milujem
I ne ljubim.
Ako imam pravo
Na život,
Zašto me opominješ?
Savjesti,
Tvoj moral je
Samo životna pro forma,
Ako mi ruža dadne znak,
Zamiriše i rašiti latice,
Ja ću je milovati.
A ti savjesti ?

Ljepotici

Bog je stvorio lijepu,
Preljepu,
Pretvorio je u prekrasan mirisni
Cvijet.
Njena ljepota, miris i
Šarm,
Opijaju okolinu.
Ljudi to vide, maštaju o njoj,
Neka maštaju, neka se nadaju,
Neka uljepšavaju sebi
Život.
Ne ometaj ih,
ne ubijaj im nadu.
Pusti nek život teče,
jer sutra su
Nova jutra!

Njeni pogledi

Viđao sam je...
I jednog dana me počasti,
Divnim osmjehom.
Istog trenutka
Njezin pogled,
zalijepi se za me,
Krenu me milovati, grliti
I osvajati.
Pokušao sam se otrgnuti,
odlijepiti misli od nje, ali...
Svaki put kad je ugledam
u meni procvate vrt.
Vibracijom fluida
Šaljem joj poruku da shvati
Da je postala anđeo
koji plovi mojim venama.

I opet ona

Početkom novog dana
Donijela je opet sunce
koje me zaslijepilo,
a njena energije i
ljepota me zanijemile.
Dođoh k sebi i uvjerih se;
da, ona je tu pokraj mene.
Zabranjeno je voće, ali
želja da je gledam, da joj se divim
jača je od svih moralnih postulata
koje izmisliš ljudi.
Srce se opija njenom ljepotom
kao najboljim vinom.
Ne mogu ukrotiti misli,
i ugasiti požudu za njom.
Sreća je lijepa
samo dok se čeka.
Odlučih, ostat ću u žudnji.

Čekanje

Bacio sam udicu, čekao...

I ništa...

Nije se upecala,
samo je pogledala i nastavila
plivati ispred mene.

Bacio sam opet udicu

Ništa...

Bacio treći put i opet...

Ništa.

Znam da uspijevaju samo uporni!

Bacao sam i dalje.

Ništa.

Mijenjam mamce

I čekam...

Velike ljubavi

Mnoge velike ljubavi su relativno rano
otišle u grob i sad žive u pričama
ako se za njih ikad saznalo.

Romeo ugleda uspavanu Juliju i
Misleći da je mrtva,
Popije otrov i padne pokraj nje.
Kad se Julija probudila i ugledala
Mrtvog Romea, uzela je bodež i ubila se.

Majka je na silu oženila Omera
bogatom Fatom.
Prve bračne noći Omeru je srce
puklo za Merimom.
Kad to čula i vidjela Merima
i njoj srce puklo za Omerom.

Velika ljubav između Grete i Ivice:
Greta je imala bolesno srce,
trebala je donatora.
Ivica je otišao u bolnicu
i potajno darovao svoje srce.
Poslije uspješne operacije
i oporavka saznaje Greta,
Da je u njoj kuca srce Ivičino.
Istog trenutka umire.

Kneginjica Dita i mladi kipar Minadir
ludo se zaljubiše.

Dita svoju ljubav povjeri ocu, knezu Neneku.

Na jednoj večeri knez upita kipara,

Bi li mi bio zetom i nasljednikom?

Mladi kipar je od velike sreće umro,

a poslije nekoliko minuta za kiparom

umire i mlada Dita.

One velike ljubavi, za koje se nikad nije saznalo,

njih je puno više od onih koje

postaje dijelom svjetske književnosti,

One žive u mašti pjesnika diljem kugle zemaljske.

Recenzije

Nezalazeća nada u život u pjesmama Ante Stanića

Zbirka pjesama "Zalazak sunca" autora Ante Stanića, doima se poput planinske rječice koja se u svome toku razlijeva u tri potočića - odnosno tri tematske cjeline vrlo slične po svome sadržaju budući da imaju zajedničko počelo i isti izvor.

Prva tematska cjelina nosi naziv *O starenju i umiranju*. Kao što se Branko Radičević u svojoj antologijskoj poemi "Đački rastanak" i pjesmi "Kad mlidijah umreti" dirljivo oprašta od svijeta i života, tako i Anto Stanić u većini pjesama iz ove cjeline koristi metafore koje impliciraju prolaznost: jesen, zima, žuto lišće, košulja žute boje, cvrčci u suton, zov daljina, odlazak i dr.

Smatram da većina ljudi na 'relaciji života' u svojoj trećoj životnoj dobi intenzivno promišlja o 'destinaciji smrti', pa tako i autor ove zbirke pjesama, koji ogoljuje svoju dušu i dopušta čitatelju da zaviri u njezine najskrivenije dubine.

Svjestan da život ima svoj ovozemaljski vijek, unatoč svim nastojanjima da se što duže očuva, održi i učini što kvalitetnijim, pjesnik nam u završnim stihovima pjesme *Moje godine* otkriva okrutnu zbilju o kojoj neki smrtnici zaziru i razmišljati: *Ipak, znam, a i ti znaj, godine nose broj, koji ne mogu nositi i to je kraj.*

Kod Stanića se ne osjeća strah zbog te istine, možda žal, da život jednom mora završiti u obliku u kojem sada postoji. Određenu dozu, očekivane ljudske strepnje pred tajnom smrti nagovještava tek ponekim stihom: *I zadrhtim, neću kriti, jer me jednom neće biti.* Pjesnik je posve svjestan činjenice da sve polako gubi svoju izvanjsku formu i vješto se služi metaforama uspoređujući različita životna razdoblja s godišnjim dobima: *Jesen je prohujala, evo se zima gnijezdi u meni...*

Međutim, kako je autorova nada o vječnosti i neprolaznosti života izrasla iz evanđeoske istine koja se u njegovo biće, poput vaccine, ucijepila još u djetinjstvu i bez obzira što je kroz život ponekad bilo lutanja, ona mu iznova zasvijetli i obasjava put, štiti ga od duhovnih pogibelji i daje novi polet za život. O trenutku za koji zna da je neizvjestan i neizbježan, on vrlo optimistično pjeva: *S dušom punom nade, krećem polako prema dalekim obzorima.*

U drugoj tematskoj cjelini koja nosi naslov *O životu*, autor promišlja o tajnama života i smrti, što se izravno nadovezuje na prethodnu cjelinu.

Jedan od najistaknutijih predstavnika ranog zapadnog redovništva sv. Ivan Kasijan u svojim djelima objašnjava kako se čovjekov duh pretvara u ono čime mu se misli bave, te da sadržaj misli određuje je li neki čovjek dobar ili zao. Elaborirajući tu tezu, očigledno je da pozitivna promišljanja i iskrenost krase zbirku pjesama *Zalazak sunca* od početka do kraja. Autor zbirke je do srži prožet kvalitetnim i konstruktivnim mislima, pa je prema tome dobar i kvalitetan čovjek i pjesnik snažne poruke koji želi da nestane zlobe, mržnje, zavisti, ljubomore, ratova i svih ostalih negativnosti iz života. Promišlja ima li načina da se sve loše iskorijeni iz svijeta, da na zemlji zavladaju mir, ljubav i harmonija, a kako je svjestan da je to utopija, okreće se snovima i šalje poruku, ne dirajte mi snove: *Ne dirajte mi snove, oni su mi potrebni jer sve što poželim u njima ostvarim... Pustite me, želim sanjati. Lijepo mi je. Predajem se sreći, a o stvarnosti vam nemam što reći.*

Unatoč tome što se u prvom dijelu zbirke osjeća sjeta zbog prolaznosti života, pjesma *Štrumpfovanje*, u trećoj tematskoj cjelini pod nazivom *O Ljubavi*, otkriva posve mladenački zanos i

gotovo dječji pristup ljubavi. Kada se vidi kolika je čežnja i strast za 'idealnom ljubavlju' u pjesnikovoj duši, onda je lakše shvatiti taj žal iz prve cjeline. Većina opjevanih ljubavi u ovoj cjelini, djeluju da su plod imaginacije ili fatamorgane, kako ih i sam pjesnik naziva, ali bez obzira na to, želja za romansom ne jenjava, šta više, raste usprkos godinama.

Sve tri tematske cjeline iz zbirke pjesama *Zalazak sunca* ulijevaju se u more smiraja gdje se spajaju, ali tu ne počivaju, već se u novoj formi i obliku vraćaju u ciklus i kreću iznova. To je primarna teza koju autor cijelo vrijeme apostrofira: *Kada odem...ako me budete tražili...naći ćete me u trajanju moga zavičaja... u korijenju voćki, u mome potomstvu, u mojim djelima.*

Svako godišnje doba, odnosno svaki dio dana ima svoju ljepotu, svoje čari i svoje odlike. Čari i odlike ove zbirke pjesama ogledaju se u mudrosnom i zreлом promišljanju, objektivnoj, odnosno epskoj retrospekciji života i životnih bilanci - *životu se treba prilagoditi, uhvatiti ritam, upariti se jer se njegove zakonitosti nikada ne mijenjaju* - ali i u subjektivnom, lirsko refleksivnom izričaju prožetim dubokim emocijama i maštom.

Najromantičniji dio dana je nesumnjivo zalazak sunca. Tada se najslade sanjari i mašta, najčešće ljubuje i zaljubljuje. Ne sumnjam da će se mnogi čitatatelji istinski prepustiti žuboru pjesama Ante Stanića i čarima njezinih stihova, a onda po samoj inerciji zbivanja zaljubiti u *Zalazak sunca* i nezalazeću nadu u život.

Rama, lipanj 2017.

Vlado Kudić

Na putu prema zalasku sunca

Zalazak sunca najčešće je povezan sa romantičnom ljepotom, olakšanjem i naposljetku čarobnom aureolom smiraja. Uzevši u obzir tu simboliku, nova zbirka pjesama Ante Stanića pod nazivom *Zalazak sunca* podijeljena je u tri dijela ili čak etape koje netko za života neizbježno prođe. Posložene retrospektivnim redom, točnije od starosti i umiranja prema životu i u konačnici ljubavi koja zaokružuje cijelu zbirku, Stanić nesebično s nama dijeli svoja iskustva, anegdote, pokoju važnu lekciju ili barem podsjetnik koliko malo cijenimo ono što nam je dano bilo u životu ili smrti.

O starenju i umiranju protkana je melankolično-spoznajnim tonom koji se najčešće javlja kada čovjek dođe u određene godine, te nosi izvjesne ožiljke radosti i žalosti, zapravo ožiljke života. *Obećana vječnost* i *Potroših život* u ovom dijelu zbirke predstavljaju s jedne strane stremljenje duše čovjeka da se vrati svom Ocu i pronađe vječni mir, dok s druge strane imamo portret stalne utrke s vremenom i životnim nedaćama, a sitnice koje čine sreću i život tiho i neprimjetno izmille.

O životu je, suprotno prethodnom dijelu, vrlo dinamičan kaleidoskop (kakav je i sâm život, zar ne?) uspona i padova, mudrosti, čudnovatih likova koji su neizostavni na putu života i htjeli mi to ili ne, daju nam vrijedne lekcije i spoznaje. Razmišljanja o Bogu, smrti (jer svi smo dužni taksiratu), toleranciji, ispravnom načinu življenja, činjenju dobra čine produhovljenu sferu ovog dijela zbirke. *Sveznalica*, *Bio sam naivko*, *Smrt i Htjedoh čovjek biti* sumiraju značaj i poruku ovog dijela koja je vrlo jasna: *Čuvaj se ljudi koji misle da sve znaju (nijedan čovjek to još nije dosegao), znanje traži cjeloživotno učenje i nadogradnju,*

smrti nitko nije utekao, a stremi tome da uvijek činiš dobro i budeš bolji čovjek.

Krunu zbirke čini, naravno, ljubav. *O ljubavi – dok je života ima i nade.* Ljubav nam donosi kolekciju mladalačkih sanjarenja, leptirića u trbuhu i legendarnih ljubavnih priča koje su danas, nažalost, uglavnom nedostižne. Ljubav i nada su heroine na prvom i posljednjem frontu života. I kada je najmračnije, najtužnije, najbeznadežnije, one su tu i daju nam snagu za dalje. Neiscrpan izvor poleta, svjetlosti, slobode na putu do zvijezda.

Cijela zbirka pisana je vezanim stihom kojeg je proslavio ruski pjesnik Jesenjin i to cijeloj zbirci daje dašak priče u stihu. S obzirom na teme, svaka od pjesama (pored izdvojenih) može poslužiti kao podsjetnik u bespućima života i kada nam se čini da ne možemo dalje, a još važnije da ne zaboravimo biti ljudi u svim pošastima i izazovima koji su nam servirani na dnevnoj bazi. Smrt je naše konačno odredište, a na nama je da se *borimo, sanak snijemo i ljudi budemo.*

Livno, lipanj 2017.

Anja Maksić

Ante Stanić

Bibliografija

1. **Biseri ispod Inča** (pjesme)
IP Mladost Bijeljina, 1998.
2. **Poetske kovanice iz Kreševa** (pjesme)
Štamparija Fojnica, 2001.
3. **Kako uspjeti** (savjeti mladima za uspjeh)
Štamparija Fojnica, 2001
4. **Zlatni stihovi** (pjesme)
Štamparija Fojnica, 2002.
5. **Pečat moje duše** (zbirka pjesama, filmovana)
Tiskara Centar Sarajevo, 2003.
6. **Poduzetnička obitelj iz Kreševa** (monografija obitelji)
Štamparija Fojnica, 2003.
7. **Ti si kormilar svoga života** (psihologija-podsvijest)
Štamparija Fojnica, 2004.
8. **Život je poezija** (zbirka pjesama, filmovana)
Prosperitet Sarajevo, 2005.
9. **Zlatna pravila života** (mudrost življenja)
Prosperitet Sarajevo, 2005.
10. **Istinita bajka** (roman)
prvo izdanje Arka Pres Sarajevo, 2006.
drugo izdanje Štamparija Fojnica, 2011.

11. **Anticiklona** (pjesme)
Štamparija Fojnica, 2006.
12. **Epske pjesme A. Stanić** (pjesme u desetercu)
Štamparija Fojnica, 2006, drugo izdanje 2010.
13. **Mudrost življenja** (filozofija življenja)
Štamparija Fojnica, 2008.
14. **Kreševski kôd** (pjesme)
Štamparija Fojnica, 2008.
15. **Nadživjeti sebe** (narodne izreke)
Štamparija Fojnica, 2009.
16. **Nadnaravnost** (pripovijetke o nadnaravnim ljudima)
Štamparija Fojnica, 2010.
17. **Tko umije njemu...?** (ljubavni roman)
Štamparija Fojnica, 2010.
18. **Jesen života** (pjesme)
hrvatski i engleski, Štamparija Fojnica, 2011.
19. **A samo je jednom pogriješio** (roman)
hrvatski i engleski, Štamparija Fojnica, 2011.
20. **Tragovi sudbine** (pripovijetke)
Štamparija Fojnica, 2012.
21. **Čovjek jakog srca** (roman)
hrvatski i engleski, Štamparija Fojnica, 2012.
22. **Gdje je moja zvijezda** (roman)
hrvatski i engleski, Štamparija Fojnica, 2013.
23. **Hodočašće** (zbirka pjesama)
hrvatski i engleski, Štamparija Fojnica, 2013.

24. **Bako, zašto plačeš?** (roman)
hrvatski i engleski, Štamparija Fojnica, 2014.
25. **Bili su k'o braća** (roman)
hrvatski i engleski, Štamparija Fojnica, 2015.
26. **Životni putokazi** (eseji, mudrost življenja)
Štamparija Fojnica, 2015.
27. **"Ljubavne" priče i pjesme** (pripovijetke i pjesme)
Štamparija Fojnica, 2015.
28. **I Bogu treba pomoći** (roman)
Štamparija Fojnica, 2016.
29. **Život ispostavlja račune** (roman)
Štamparija Fojnica, 2017.

Sadržaj

O starenju i umiranju	5
Zalazak sunca	7
Moje godine	8
Čini mi se	10
Živim od uspomena	11
Poželio umrijeti	13
Sustigao život	14
Počinje zima	15
Kad me ne bude	16
Uvijek žurio	17
Život mi bježi	18
Obećana vječnost	19
Sve ima kraj	20
Daleki obzori	21
Priznanje	22
Istinita bajka	23
Tko ti šapuće	25
Tečem	26
Potroših život	27

Osjećam	28
U pokretu	29
Budi mi	30
Moji dani	31
Ako me budete tražili	32
Osjetim	33
Moje godine	34
O životu	35
Trenutak i vječnost	37
Asocijacija života	38
Igra mora	39
Svatih	40
Psovke	41
Ne dirajte mi snove	42
Sveznalica	43
Ljut sam	44
Obećali su	45
Htjedoh	46
Bio sam naivko	47
Ne stavljaš točku	48
Tražio sam sebe	49

Smrt	50
Prigrli život	51
Bio	52
Cvrčci	53
Rodio se Bog	54
Htjedoh čovjek biti	56
Kao pješčani sat	58
Život je teatar	59
O ljubavi - dok je života ima i nade	61
Isrika	63
Priznadoh joj	64
Štrumpfovanje	65
Uživaj	66
Ljubovanje	67
U snovima	68
Moja sirena	69
Susret	70
Otvori srce	71
Savjest	72
Ljepotici	73
Njeni pogledi	74

I opet ona	75
Čekanje	76
Velike ljubavi	77
Recenzije	79
Vlado Kudić: Nezalazeća nada u život u pjesmama Ante Stanića	81
Anja Maksić: Na putu prema zalasku sunca	84
Ante Stanić - Bibliografija	87